

Platform Promotie Techniek Tilburg en omstreken

Naar een integrale, regionale versterking van
techniek in onderwijs en arbeidsmarkt

1. AANLEIDING EN ANALYSE

1.1. Aanleiding

Evenals elders in het land was en is ook in de regio Midden-Brabant sprake van een dalende belangstelling voor technisch onderwijs en technische beroepen. Anderzijds was en is er een groeiende behoefte aan technisch gekwalificeerde arbeidskrachten. In Tilburg was het besef van deze problematiek wellicht groter dan in andere steden in het land vanwege het hoge aandeel industrie en bouw in de werkgelegenheid van stad en regio¹.

Tegen die achtergrond waren al een aantal jaren vóór de start van het Platform meermalen activiteiten opgezet in stad en regio om techniek meer onder de aandacht te brengen van jongeren. Deze activiteiten hadden met als kenmerk:

- Het initiatief ging uit van vooral MBO en HBO. Doelgroep: vooral leerlingen in tweede fase VO c.q. jongeren die gaan kiezen voor een vervolgopleiding in het beroepsonderwijs.
- Losse activiteiten²; weinig samenhang en/of opvolging.
- Activiteiten die vooral promotioneel gericht waren ('kijk eens hoe leuk techniek is').

1.2. Noodzaak tot bundeling van krachten: verbreding van de kring van betrokken organisaties in het Tilburgse.

Het resultaat van deze activiteiten was om meerdere redenen niet voldoende:

- Beperkt effect
De activiteiten hadden een overwegend promotionele insteek en/of een gerichtheid op jongeren in een leeftijdsfase waarin de waardering pro of contra van techniek al is vastgelegd (en louter promotie dus geen effect meer heeft.)
- Kortstondig effect
De activiteiten waren doorgaans eenmalig en stonden meestal ook los van de reguliere onderwijsuitvoering. Dit leidde er toe dat kortstondig even de aandacht op techniek werd gericht, waarna dit bij gebrek aan opvolging en verankering in het onderwijs weer snel weg-ebde.
- Veel inzet – weinig rendement
Elke keer nieuwe, losse acties bedenken en ontwikkelen betekende: veel energie mobiliseren om de vereiste netwerken, infrastructuur en middelen te realiseren, geen gebruik maken van leerervaringen uit eerdere (meer/minder succesvolle) acties.
- Beperkte samenhang
Door de eilandsgewijze aanpak werden de mogelijkheden niet benut om van elkaars expertise, netwerken, menskracht, infrastructuur en ervaringen gebruik te maken teneinde de additionele kosten te drukken en de effectiviteit + duurzaamheid te vergroten.

Om de noodzakelijke verbreding te realiseren werd in het begin van 1998 een overleggroep opgericht waarin de volgende partijen vertegenwoordigd waren: de gemeente Tilburg, VMBO, MBO en HBO. Vrij snel daarna schoven ook het bedrijfsleven en het basisonderwijs aan. Iedereen onderschreef dat de versnipperde aanpak van de afgelopen jaren niet effectief was. Samen formuleerde men de volgende strategische uitgangspunten:

- Meer structuur en samenhang; niet ieder voor zich
- Meer visie in de activiteiten; stoppen met 'reclamecampagnes'
- Meer continuïteit; stoppen met incidenten.

In deze overleggroep werkte men een probleemanalyse uit rond de volgende vragen:

- Hebben we wel een *gezamenlijk* probleem? Is dit een korte- of lange-termijnvraagstuk?
- Hebben we een compleet beeld van wat er loopt aan initiatieven? Welke informatie ontbreekt ons nog?
- Kunnen we een visie ontwikkelen op de vereiste oplossingsrichting?

---

¹ Tilburg maakt dan ook met negen andere middelgrote steden deel uit van ITSO; een netwerk van steden met meer dan 20% industriële werkgelegenheid. Tilburg voert sinds 1993 als speerpunt van beleid het versterken van de economische structuur. Het industrie- en technologiebeleid heeft daarin een centrale plaats en komt meer in het bijzonder tot uiting in het meerjarig beleidsprogramma 'Tilburg moderne industriestad'.

² Een eerste inventarisatie van het Platform (medio '98) leverde ca. 20 activiteiten op.

- Wat zou het ambitieniveau van onze samenwerking moeten zijn: informatie-uitwisseling, afstemming van acties, of ook gezamenlijk nieuwe speerpunten ontwikkelen?

2. DOELEN EN AANPAK

2.1. Gemeenschappelijke doelstellingen

Basisnota

De analyse van overleggroep op voorgaande punten leidde in september 1998 tot de oprichting van het Platform Promotie Techniek Tilburg e.o.. Er werd een nota uitgebracht: "Naar versterking van techniek in Tilburg en omstreken".

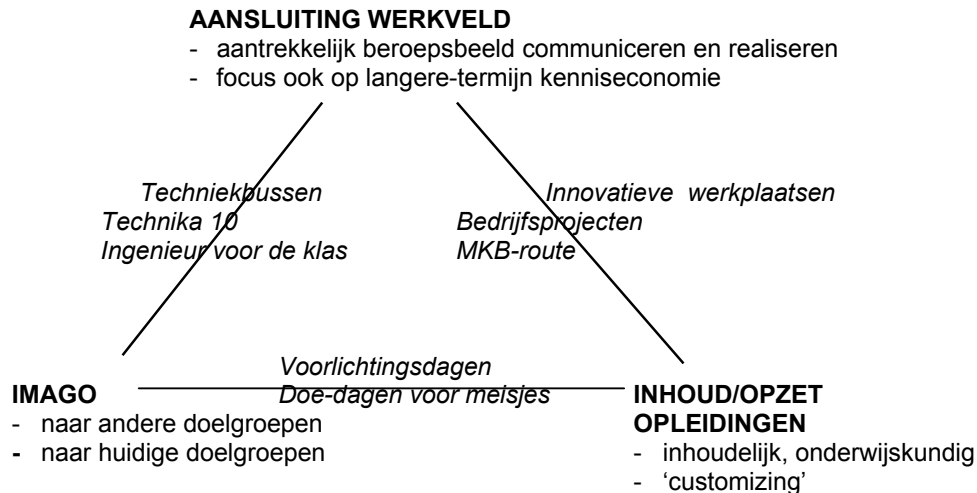
Deze nota signaleerde dat teveel promotie-activiteiten - zowel landelijk als regionaal - tot dusver met een te beperkte oriëntatie waren ontplooid. Gedoeld werd op initiatieven, gericht op één specifiek aspect waarbij de vereiste veranderingen op andere fronten niet expliciet worden meegenomen, zoals:

- Vernieuwing van technische opleidingen, met de aanname dat dit vanzelf tot grote belangstelling leidt.
- Promotie-acties zonder dat voor scholieren een directe relatie wordt gelegd met hun huidige onderwijs, toekomstig (beroeps)onderwijs dan wel een aantrekkelijke beroepsuitoefening.

Gevolg daarom: initiatieven met een partieel en incidenteel effect.

Om die reden stelde de overleggroep als aanpak voor: "vuren op alle fronten": imago/beeldvorming van jongeren én werkveld én inhoud/opzet van opleidingen. Basisvoorwaarde is dat deze zoveel mogelijk gezamenlijk worden opgepakt om daadwerkelijk effect te kunnen sorteren.

Deze visie op een brede aanpak werd in de basisnota als volgt gevisualiseerd:

Afbeelding 1 – Promotie techniek is een samenspel van drie invalshoeken

Deze drieledige benadering (onderwijs – beroepsuitoefening – imago) zou bij alle keuzemomenten in het leertraject van kind tot volwassene pro/contra techniek ingezet moeten worden, vanzelfsprekend met specifieke zwaartepunten.

Integrale aanpak

Tegen deze achtergrond werd gekozen voor een integrale aanpak, waaronder te verstaan:

- Breed samenwerkingsverband; alle invalshoeken (onderwijs, overheid, bedrijfsleven) actief vertegenwoordigd
- Ketenbenadering: over alle stadia van leertraject van kind tot volwassene
- 'Vuren op alle fronten' : versterking imago - onderwijs - werkveld
- Vraaggestuurd: inspelen op reëel bestaande behoeften van scholen en leerlingen.

Strategische doelen

Wat betekende dit in concreto voor de aanpak? Vier randvoorwaarden werden gedefinieerd aan het initiatief om gezamenlijk te gaan werken aan de versterking van techniek.

Doelstelling 1: Body geven aan de samenwerking

Ontwikkeling van een Platform voor bundeling van relevante initiatieven van onderwijs, bedrijfsleven en overheid en voor (vraaggestuurd) ontwikkelen van nieuwe initiatieven, indien nodig. Daarmee kon de vereiste structuur en kritische massa in dit initiatief worden gerealiseerd. Bijzondere overwegingen hierbij:

- De gezamenlijke entiteit drukt het samenwerkingskarakter uit zonder binding/profilering naar één van de partijen in het bijzonder. Dit is ook een sterkte in het opereren naar de eigen achterbannen, alsook naar relevante derden.
- Het feit dat een samenwerkingsstructuur vanuit een jaarbegroting + werkplan werkt versterkt het planmatige, gestructureerde karakter van opereren. Hierin kan ook goed de bestuurlijke inbreng van partijen worden gerealiseerd.

Doelstelling 2: Ontwikkelen van brede initiatieven in Basis- en voortgezet onderwijs.

Teveel initiatieven – zowel landelijk als regionaal - werden ontwikkeld voor leerlingen van het toeleverend onderwijs, maar zonder betrokkenheid van die onderwijssoorten. Gevolg was dat de lesbrieven, prijsvragen, voorlichtingsdagen en andere promotieacties onvoldoende aansloten bij de wensen en mogelijkheden van deze scholen en leerlingen. Aanbiedende partijen realiseerden zich bovendien vaak onvoldoende dat bij genoemde onderwijssoorten techniek maar één van de vele beleidsonderwerpen is. Aangezien bovendien de appreciatie van techniek grotendeels in deze onderwijssoorten (en met name in het basisonderwijs) wordt bepaald gold als randvoorwaarde:

- prioriteit bij activiteiten in toeleverend onderwijs, (met name basisonderwijs)
- daarbij voortouw in de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten bij de scholen zelve, vanuit hun eigen visie, wensen en mogelijkheden.

Doelstelling 3: Opbouwen van concrete, functionele netwerken

Het platform zou moeten werken aan netwerken c.q. relaties tussen de verschillende onderwijssoorten in de keten en met het bedrijfsleven. Wensen en mogelijkheden voor samenwerking, afstemming of uitwisseling van initiatieven komen op deze wijze samen. Het platform zou daarvoor de setting moeten creëren. De feitelijke dwarsverbanden moesten op de werkvloer worden gelegd.

Doelstelling 4: Aansluiten bij het beleid van overheden met name het Industriebeleid van Tilburg.

Om synergie te bewerkstelligen met overheidsbeleid zou een koppeling gelegd moeten worden naar de beleidsprioriteiten van gemeente Tilburg op het gebied van onderwijs, welzijn en economie (: Tilburg moderne industriestad'), naar het strategisch beleid van de Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging en naar het beleid van de Provincie Noord-Brabant.

2.2 Aanpak in de periode 1999 - medio 2001

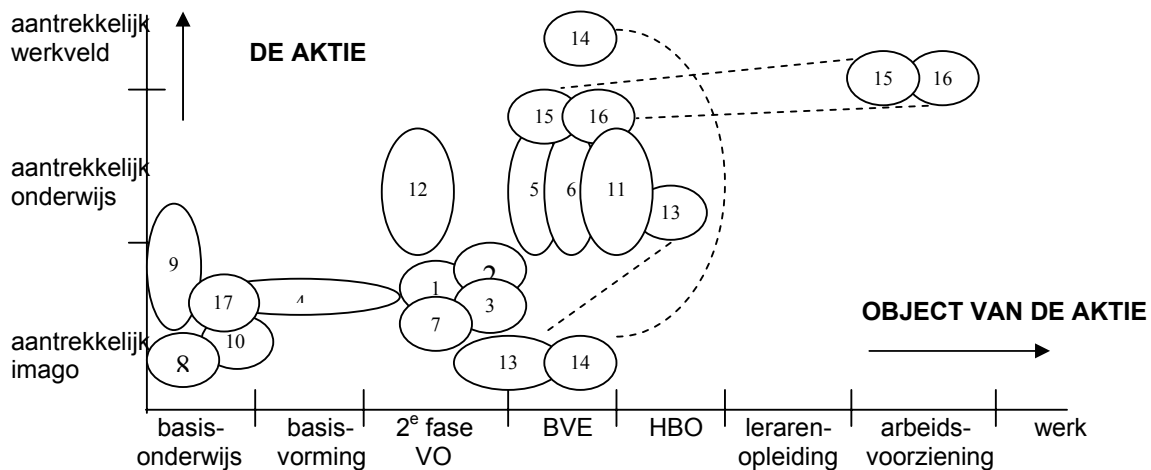
Indachtig deze doelstelling is als aanpak vervolgens gekozen voor een tweesporenbeleid:

- Uitwerken programma: Inventariseren van lopende acties en vervolgens verspreiding/versterking van goede acties en waar nodig ontwikkelen van nieuwe initiatieven.
- Uitwerken Platform: ontwikkelen en consolideren van een platform in bovengeschetste zin.

Onderstaand gaan wij kort op beide sporen in.

2.2.1 Uitwerken programma

Op basis van consultatie van personen in onderwijs en werkveld is een inventarisatie gepleegd van activiteiten naar verschillende gezichtspunten³. Dit leverde een inbreng van 17 projecten en activiteiten in het Platform. Deze zijn gepositioneerd op een kaart met op de Y-as de drie invalshoeken van promotie techniek en op de X-as het onderdeel van de keten waarop de actie aangrijpt.

Afbeelding 2 – Positionering ingebrachte acties Platform Promotie Techniek Tilburg e.o.⁴

Uitkomsten inventarisatie

- Op basis hiervan stelde het Platform vast:
- De meeste acties hebben betrekking op leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs (maar zijn buiten hen om ontwikkeld). Deze acties zijn vrijwel uitsluitend promotioneel-in-engere-zin: proberen techniek een aantrekkelijker imago te geven.
- De lerarenopleidingen ontbreken nog volledig in de acties.
- Samenwerking met bedrijven is nog beperkt.
- Vrijwel alle acties zijn gericht op louter imagoverbetering (: basis- en voortgezet onderwijs) of louter onderwijsverbetering (: MBO/HBO).

Nieuwe projectinitiatieven

Deze inventarisatie ondersteunde de eerder geschetste noodzaak van een integrale aanpak en leidde tot het ontwikkelen van twee nieuwe projectinitiatieven:

- Uitbreiding aanpak basisschool de Wichelroede naar andere basisscholen en voortgezet onderwijs. Deze basisschool had in de afgelopen jaren een succesvolle werkwijze ontwikkeld om techniek te verankeren in de onderwijsvisie en programma's van de basisschool, met een nauwe samenwerking met bedrijven.

³ Belangrijkste gezichtspunten: betrokken partijen, beoogd resultaat, huidige resultaten, opties voor de toekomst.

⁴ Acties: 1 – Open praktijkdag Faculteit Techniek; 2 – Pr Campagne 'That's it'; 3 – Meeloopdag voor havo-leerlingen; 4 – Begeleiding meisjes basisonderwijs/VO; 5 – Opleiding architectuur voor meisjes; 6 – Oriëntatiecursus techniek; 7 – Open dagen en beroepenmarkten; 8 – Oriëntatie- en doedag; 9 – Techniek op de basisschool; 10 – Techniek in de klas; 11 – Verticale leerroute MBO-HBO; 12 – Doorstroommodule VO – HTO; 13 – Studeerbaarheid HTO; 14 – Promotieteam allochtone jongeren; 15 – Samenwerking leerwerkplaats – vakopleiding I Scholing metaaltechniek; 16 – Samenwerking leerwerkplaats – vakopleiding II; 17 – Doedagen VMBO voor leerlingen groep 8 basisonderwijs.

- Versterking van techniek in het onderwijs van de PABO. Door techniek een krachtiger positie te geven in het curriculum van de PABO zou een flinke olievlekwerking bewerkstelligd kunnen worden en zou bovendien techniek meer binnen het domein van vrouwelijke leerkrachten en meisjes kunnen worden gebracht.

Beide projecten pasten in de aanpak van het Platform:

- Niet opnieuw het wiel uitvinden maar voortbouwen op al ontwikkelde expertise
- Ontwikkelen en verspreiden van werkwijzen die passen bij de wensen en mogelijkheden van de scholen zelve en uitgevoerd worden in samenwerking met het bedrijfsleven.
- Onderlinge koppeling van initiatieven door netwerking tussen scholen van dezelfde onderwijssoort (: basisschool – basisschool) en tussen diverse onderwijssoorten in de keten (basisschool – PABO).

Meerjarenprogramma: "Bouwen op een goed fundament."

Deze eerste projecten werden met medefinanciering van gemeente Tilburg, regionaal bedrijfsleven en stichting AXIS in de eerste helft van 1999 gestart. Mede hierdoor werd het gevoel bij het Platform versterkt dat men met deze aanpak en werkwijze op de goede weg was: het Platform bleek immers daadwerkelijk in staat om in vrij korte tijd en vanuit een gestructureerde en gezamenlijke aanpak van alle Platformleden initiatieven met maximale kans op meerwaarde te realiseren.

Om die reden werd in de tweede helft van 1999 het streven naar een meer integrale, structurele aanpak verder doorgezet. Het kreeg gestalte in het meerjarenprogramma 'Bouwen op een goed fundament'. Hoofddoelstelling van het programma is: meer en beter gekwalificeerde technische beroepsbeoefenaren beschikbaar krijgen voor de regio. Deze doelstelling is uitgewerkt naar doelstellingen binnen vier werkgebieden, die onderling nauw verweven zijn.

Werkgebied	Hoofddoel	Subdoel	Trekker
Funderend onderwijs (: PO, 1 ^e fase VO)	Positievare beeldvorming Techniek	Techniek (beter) integreren in onderwijsvisie basisonderwijs en basisvorming. Multiplier via lerarenopleiding	PO, 1 ^e fase VO + lerarenopleiding Technika 10, bedrijfsleven
Schakelend onderwijs (: 2 ^e fase VO/VMBO)	Meer keuze voor technisch vervolgonderwijs	In pr 'verzilveren' van betere beeldvorming van techniek door acties in funderend en beroepsonderwijs en bij bedrijven	2 ^e fase VO, VMBO, MBO, bedrijfsleven
Beroeps-onderwijs	Meer uitstroom van technisch gekwalificeerden	Flexibilisering technisch onderwijs en scholing. Opleidingen voor nieuwe competenties	VMBO, MBO, HBO, bedrijfsleven
Werkveld	Meer technisch gekwalificeerden werkzaam	Innovatie in bedrijven via bijscholing en andere kennisinbreng. Reïntegratietrajecten en andere vormen van vergroting arbeidspotentieel	VMBO, MBO, HBO, bedrijfsleven PM. arbeidsvoorziening

Afbeelding 3 – Segmentatie van de keten naar doelstelling, subdoel en trekkers

Dit werd vervolgens uitgewerkt naar projecten met een zo groot mogelijk reikwijdte over de gehele keten voor zover dat op dat moment in de Tilburgse situatie mogelijk was. Feitelijk betekende dat een oriëntatie op:

- Basisonderwijs (waaronder mede basisscholen met extra zorgbreedte) in relatie tot HBO en bedrijfsleven.

- Basisonderwijs in relatie tot VO/VMBO en bedrijfsleven.
- Ontwikkeling van leer-/werktrajecten in MBO en HBO in samenwerking met het bedrijfsleven.
- Longitudinale monitoring van studiekeuzes van jongeren VO-MBO-HBO, inclusief onderliggende studiemotieven en studiefactoren ('influentials').

De titel 'Bouwen op een goed fundament' verwees naar het belang van een goede basisvisie, zoals vastgelegd in de basisnota ('bezint eer ge begint') én naar de noodzaak om met techniekpromotie te starten bij het basisonderwijs. Het Meerjarenprogramma werd wederom financieel mogelijk gemaakt door de gemeente Tilburg, het regionale bedrijfsleven, stichting AXIS en bijdragen van direct betrokkenen zelve.

2.2.2 Uitwerking organisatie

De eerdergenoemde overleggroep is sedert haar start gaandeweg uitgebouwd met andere partijen. Criterium hierbij was:

- De betreffende partij kan door zijn of haar positie in de keten bijdragen aan de aanpak van het Platform
- De betreffende partij onderschrijft de uitgangspunten van de integrale aanpak van het Platform en is bereid daaraan bij te dragen (geen 'eigen winkeltjes')
- De vertegenwoordiging van de betreffende partij in het Platform moet een strategisch denk- en werkniveau hebben.

Samenstelling Platform

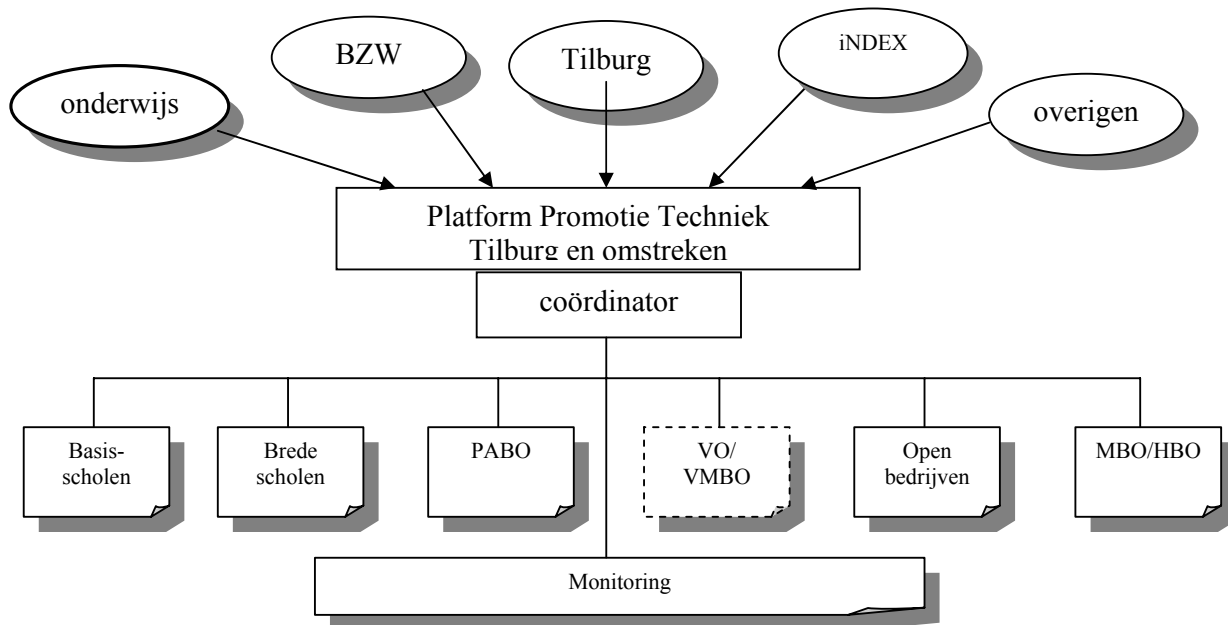
De samenstelling van het Platform per voorjaar 2001 is als volgt:

- Basisschool de Wichelroede
- Voortgezet onderwijs Tilburg/Goirle, uitgaande van St. Ons Middelbaar Onderwijs
- Midden-Brabant College (VMBO)
- ROC Midden-Brabant (financieel beheer)
- Hogeschool Brabant (voorzitter)
- Onderwijsbegeleidingsdienst SOM
- Technika 10
- Bouwradius (landelijk orgaan voor beroepsonderwijs)
- Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging
- Gemeente Tilburg
- Technocentrum iNDEX (secretaris)
- Hobéon Management Consult (coördinator, adviseur Platform)

Grondslag van het Platform is een overeenkomst tussen partijen – in formele zin alleen het onderwijs en het bedrijfsleven, met alle overige participanten in het platform in de rol van waarnemer – waarin de opzet van het Platform en de respectieve lusten en lasten zijn beschreven.

Als 'spin-in-het-web' fungeert de coördinator, die integraal (: beleidsmatig, zakelijk, inhoudelijk) de voortgang van het Platform bevordert, in afstemming met andere Platformleden en partijen op uitvoerend niveau. Hij ondersteunt de ontwikkeling van initiatieven bij anderen en/of ontwikkelt zelf nieuwe ideeën. De coördinator opereert met een grote vrijheid en verantwoordelijkheid. Dit is essentieel om – bij betrokkenheid van een groot aantal personen en partijen – toch voortgang te behouden. Hij koppelt terug naar het Platform, dat ca. 1x per 6 weken bijeen komt en, zeer frequent tussentijds, naar voorzitter, financieel beheerder en/of andere leden.

De opzet van het Platform kan als volgt worden afgebeeld:

Afbeelding 4 – Opzet Platform Promotie Techniek Tilburg en omstreken

Relatie met iNDEX Technocentrum

In de periode dat het platform ontstond werden door geheel Nederland technocentra ontwikkeld. Verschillende partners die in het platform functioneren (Gemeente, bedrijfsleven en onderwijs) speelden ook een grote rol bij het tot stand komen van een technocentrum voor de regio waar Tilburg deel vanuit maakt. Van begin af aan was er een goede verstandhouding tussen de beide initiatieven. De relatie die ontstond tussen het Platform en iNDEX Technocentrum werd in twee opzichten complementair:

- iNDEX ondersteunt de spin-off van Tilburgse formules en resultaten van en naar andere regio's in Midden- en West-Brabant (: het werkgebied van iNDEX).
- iNDEX ontwikkelt met een deelverzameling van het Tilburgse Platform (: met name bedrijfsleven, MBO en HBO) activiteiten die meer gericht zijn op versterking van de kennis en kunde in het regionaal bedrijfsleven en – in relatie hiermee – versterking van het beroepsonderwijs.

3. Resultaten tot medio 2001.

3.1. Programma

Het Meerjarenprogramma (MJP) loopt van 2000 tm 2002 en is nu dus halverwege. Per saldo ontstaat het volgende beeld:

Basisscholen: goede koers. Maar: niet iedereen kan of wil eredivisie-techniek spelen

De inhoudelijke koers naar de basisscholen : (techniek enten op de onderwijsvisie van de school) is nog altijd de juiste en is inmiddels ook het adagium van het landelijke programma Verbreding Techniek Basisonderwijs.

De meeste scholen hebben overigens niet de ambitie of innovatiekracht van de al bekende voortrekkers⁵ in de regio. De tijd die het Platform heeft geïnvesteerd in gesprekken met de scholen, voorlichtingsbijeenkomsten etc staat niet in verhouding tot het feitelijke resultaat: scholen starten later

⁵ Het aantal voortrekker-scholen met veel innovatiekracht en ambitie op het gebied van techniek bedraagt ca. 10 op een totaal van ca. 200 basisscholen in de regio.

dan gepland (of soms helemaal niet!) en hebben een heel lange inleertijd nodig. Daardoor is de voortgang van het volgscholenproject achtergebleven bij de oorspronkelijke planning. De scholen willen wel instappen, maar op een wat lager ambitieniveau en met daaraan gerelateerde wensen, behoeften en vragen, vaak heel basale.

Het feit dat niet de meeste scholen niet meteen eredivisie willen of kunnen spelen onderstreept de noodzaak van projectopzet, zoals ook beschreven in het Meerjarenprogramma: naast oriëntatie op volgscholen meer toewerken naar andere activiteiten, producten en diensten om een grotere groep scholen te bereiken. Daarin hebben de volgscholen natuurlijk een rol: zij zijn uiteindelijk de 'ontwikkelkamer' voor concepten die we nu bij andere scholen kunnen gaan uitventen. Oogmerk is dat de onderwijsbegeleidingsdienst de SOM en de PABO daarin een prominenter rol hebben. Voorbeelden:

- De ontwikkeling van de eerste versie van het overdrachtsmodel door de SOM (: al beschikbaar)
- De mogelijke uitdieping daarvan door afstudeerders PABO (: in verkenning)
- De 'leskisten'- service van de SOM (: in startfase)
- Uitbouwen/versterken van reeds ontwikkelde netwerk techniekscholen

PABO: zinnige partner met eigen inbreng

Het PABO-project onderstreept het belang van deelname van de PABO in de activiteiten van het Platform:

- Opleiden en nascholen van leerkrachten met een curriculum waarin techniek verankerd is
- Inbreng van ontwikkel- en onderzoekscapaciteit inzake de positie van techniek in het onderwijs van basisschool en PABO. Deze inbreng vindt zijn weg via de stagiaires/afstudeerders /LIO-ers op de basisscholen en via de programma's van de PABO zelve.

Waar nodig heeft de PABO een directe ondersteunende inbreng bij andere projecten van het Platform, in de vorm van studenteninzet of via scholing van docenten.

Door de versterkte verankering van techniek in de PABO lijkt de belangstelling van studenten voor dit onderwerp te groeien, getuige met name de groeiende belangstelling voor het uitvoeren van techniekstages.

Overige projecten verlopen conform planning

- Techniek in Midden-Brabant

In de vorm van 'open-bedrijvendagen' vindt informatieverstrekking plaats aan leerlingen basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De inhoud, planning en organisatie van het programma komt tot stand in samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, zodat het programma bij de bedrijven en het voortraject op de scholen zoveel mogelijk op elkaar aansluiten. In het eerste projectjaar namen 610 leerlingen en 11 bedrijven deel. In het tweede projectjaar waren dit er 1050 en 16. Waar mogelijk wordt de formule nu verder gebruikt als hulpmiddel om ook binnen de basisscholen en scholen voor VO zélf ontwikkelingen in gang te zetten.

- Longitudinale Monitoring

Dit project is er op gericht om studiepatronen van leerlingen vroegtijdig en meerjarig in kaart te brengen zodat de scholen hun instroombeleid daarop kunnen afstemmen. Een eerste opzet ketste overigens na uitvoering beraad af op de zorg van de scholen over een te grote administratieve belasting en over het mogelijk 'op straat' komen liggen van schoolspecifieke informatie. Dit heeft geleid tot een tweede opzet die met deze zorg uitdrukkelijk rekening houdt en bovendien niet alleen de feitelijke studiekeuzes registreert maar ook de onderliggende keuzemotieven en keuzefactoren. Een pilot onder scholen voor VO/VMBO-HBO-HBO gaat in het najaar van 2001 van start. Hieraan nemen ca. 3000 leerlingen deel.

- CT Dual

In samenwerking met negen ingenieursbureaus zijn nieuwe werkvelden en competentieprofielen in de civieltechnische sector gedefinieerd. Referentiekader daarbij was de trits maken-sturen-vertalen. Op basis hiervan worden nu, in eerste aanleg met drie hogescholen verschillende leerwerktrajecten ontwikkeld voor resp. MBO-, HAVO- en VWO-instroom. Dit traject wordt vervolgens uitgebreid met drie ROC's. De bedrijfstak is hier zeer actief bij betrokken.

Kijken we naar de hoofdactiviteiten die door het platform werden ondernomen dan zien we - in tijd uitgezet - het volgende beeld:

WANNEER	WAT	PRODUKT
Voorjaar '98	Samenstelling initiatiefgroep van enkele partijen Doelformulering/formulering aanpak Start samenstelling platform Inventarisatie lopende acties	
Najaar '98	Structuur en werkwijze Platform vastgesteld Overzicht lopende acties + gevolgtrekkingen Definitie eerste prioriteiten; ontwikkeling eerste projectideeën Communicatiebeleid vastgesteld Werving coördinator	Basisnota Platform Profiel schets coördinator
Voorjaar '99	Start eerste project Ontwikkeling tweede project	Projectplannen
Najaar '99	Ontwikkeling meerjarenprogramma 2000 – 2002 Uitwerking relatie met Technocentrum	Meerjarenprogramma (<i>Startplan Technocentrum</i>)
Voorjaar '00	Start uitvoering meerjarenprogramma Uitbreiding platform-formule naar zowel Breda als Bergen-op-Zoom/Rosendaal Eerste gerichte publiciteitscampagne: Werkbezoek minister Hermans aan eerste twee projecten Aanbieding c.q. markering start meerjarenprogramma	Materiaal publiciteitscampagne
Najaar '00	Vervolg uitvoering meerjarenprogramma	Eerste tussenrapportage Eerste nieuwsbrief
Voorjaar '01	Vorbereiding tussenbalans meerjarenprogramma	Tussenbalans

Afbeelding 5 – Ontwikkeling Platform Promotie Techniek Tilburg en omstreken als functie van de tijd

Nieuwe opties

De tussenbalans strekt zich niet alleen uit tot het lopende meerjarenprogramma. Op dezelfde wijze als in de fase voorafgaand aan het meerjarenprogramma wordt ook opnieuw het totaal van lopende en gewenste acties tegen het licht gehouden en worden nieuwe opties gedefinieerd, ook voor de langere termijn. Deze worden nog gedurende de looptijd van het meerjarenprogramma tot ontwikkeling gebracht.

3.2. Ontwikkeling van de organisatie

Het Platform is drie jaar na de start nog altijd vitaal, daar waar vergelijkbare initiatieven in andere regio's soms betrekkelijk marginaal blijven of worden. We hebben hiervoor geen sluitende verklaring. De veronderstelling is dat deze vitaliteit in ieder geval door de volgende factoren bevorderd wordt:

- **Inhoudelijk fundament solide**

Het concept van de integrale aanpak, zoals uitgewerkt in de startfase van het Platform drie jaar geleden blijkt inhoudelijk solide, praktisch hanteerbaar én breed gedragen in de regio.

- **Regionale legitimatie**

De drie O's (ondernemers – onderwijs – overheid) vormen de drie pijlers van het Platform. Zij allen benaderen het Platform als hét orgaan voor techniekpromotie. Dat is overigens niet altijd een vanzelfsprekendheid, maar ook een zaak waarin het Platform zelf actief moet blijven investeren qua relatiebeheer met partijen.

Ondersteuning van het Platform met menskracht en middelen is vervolgens een essentiële factor om die gelegitimeerde positie naar iedereen waar te kunnen maken.

- **Open structuur**

Het Platform is een katalysator, geen kolonisator. Iedereen die de vraaggestuurde, integrale aanpak van het Platform ondersteunt is welkom om acties in te brengen of te helpen ontwikkelen. Het Platform wordt uitdrukkelijk niet geprofileerd als het zoveelste 'winkeltje' op het gebied van techniekpromotie, naast de vele andere. (Deze open benaderingswijze komt de legitimatie van het Platform overigens weer ten goede.)

- **Visie ontwikkelen en voortgang maken**

Om de betrokkenheid van partijen vast te houden is het van belang dat het Platform regelmatig 'scoort' c.q. voortgang boekt. Gunstige factoren daarvoor zijn:

- Alle partijen aan tafel. Niveau strategisch-tactisch. Platformleden zijn ook tussentijds benaderbaar op hun bijdrage.
- Goede balans tussen enerzijds analyse c.q. visie-ontwikkeling en anderzijds besluitvorming c.q. aanpakken. De Platformvergaderingen zelve beperken zich tot de strategische hoofdlijnen. Voorbereiding en uitwerking vindt plaats op het niveau van individuele Platformleden en de programmacoördinator.

Feitelijk komt het op het volgende neer: hoe uitdagender de weg van het Platform, hoe beter de routekaart en hoe krachtiger de motor, des te leuker voor Platformleden om mee te sturen....

3.3. Meerwaarde van het platform

Wat is tot dusver de meerwaarde van het Platform geweest? Wat heeft het toegevoegd aan de afzonderlijke activiteiten? Terugblikkend op de afgelopen periode kunnen de volgende functies van het Platform worden onderscheiden.

Coördinatiefunctie

Door zijn brede samenstelling vormt het Platform hét gremium voor het inbrengen en afstemmen van bestuurlijke en inhoudelijke ontwikkelingen in de regio. Voorbeelden hiervan uit de afgelopen periode:

- De ontwikkeling van iNDEX Technocentrum in relatie tot die van het Platform
- De synergie met TOWN
- De ontwikkeling van vergelijkbare fora in de regio's Breda en Bergen-op-Zoom/Rosendaal en wederzijdse spin-offs
- De synergie tussen provinciaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid en de agenda van het Platform
- Aanhaken op landelijke programma's zoals Impuls

Stuurgroepfunctie naar projecten

De in het Platform gebundelde sturingskracht – zowel qua expertise als qua netwerken en achterbannen die ieder 'meebrengt' – zou voor één afzonderlijk project nooit op de been gebracht kunnen worden. Door de opzet van het Platform als programma- c.q. multiprojectorganisatie is dit wel realiseerbaar.

Netwerkfunctie tussen projecten

De netwerking tussen projecten versterkt de activiteiten door

- meervoudig gebruik van dezelfde informatie en middelen (: ervaringen, concepten, netwerken, infrastructuur etc)
- ondersteuning van projectactiviteiten bij de ene partij met reguliere inzet vanuit een andere partij (bijv. HTS-student die studiepunten verwerft voor het helpen ontwikkelen van leskisten).

Voorbeelden van dergelijke netwerken:

- Basisonderwijs, bedrijfsleven⁶, onderwijsbegeleidingsdienst SOM, VMBO, MBO en HBO (PABO/HTS) rond techniek in het basisonderwijs
- Basisonderwijs, VO/VMBO, MBO en bedrijfsleven rond Techniek in Midden-Brabant
- VO/VMBO, MBO, HBO en iNDEX rond Monitoring
- MBO, HBO en bedrijfsleven rond CT-duaal.

---

⁶ Bedrijfsleven omvat

a) BZW: Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging, afd. Midden-Brabant. In Platform vertegenwoordigd

b) ROBO: Regionaal Overleg Bedrijfsleven Onderwijs; bedrijfstakgewijs overleg tussen enerzijds een groep bedrijven en anderzijds VMBO en ROC. Inbreng in Platform via VMBO en ROC

Projectontwikkefunctie

Last but not least: al deze projecten zijn met de projectontwikkelcapaciteit van het Platform tot stand gekomen.

Kwetsbaar punt van het platform: PR en communicatie zijn nog steeds een stiefkindje

Misschien typerend voor een organisatie die veel energie heeft en veel activiteiten ontwikkeld, het Platform doet nog te weinig aan bredere informatieverspreiding over aanpak en resultaten:

- De website is nog altijd in ontwikkeling. In goede samenwerking met iNDEX is een eerste versie gerealiseerd, maar deze voldoet nog lang niet aan de gestelde maatstaven. De combinatie met TOWN kan – overigens door ontwikkelingen buiten de invloedssfeer van zowel PPT als TOWN - eerst in de komende periode worden opgepakt.
- Hoewel meermalen gevraagd wordt om het Platform te presenteren was er tot voor kort geen fatsoenlijk pr-materiaal. (Let wel: dat is meer en anders dan glossy brochures!). De eerste Nieuwsbrief die inmiddels is uitgebracht voorzag duidelijk in een leemte op dit punt.

3.4 Leermomenten

In de periode van 1999 tot medio 2001 bleek de wijze van werken van het platform succesvol. Deze stijl van werken heeft de volgende kenmerken:

- Niet te werk gaan als het zoveelste particuliere, losse initiatief, dat bovendien opnieuw het wiel gaat uitvinden maar inzetten op:
  - o Bundeling en versterking van goede, lopende initiatieven
  - o Waar nodig: vraaggestuurd ontwikkelen van nieuwe acties
  - o Betrokkenheid van alle partijen en open toetreding van iedereen die aan de doelstelling van het Platform kan bijdragen.
- Hou de agenda van het Platform zelve vooral strategisch-tactisch. Platform moet zich niet teveel bezig houden met operationele zaken.
- Daarvoor is van belang:
  - o Platformleden met visie en betrokkenheid
  - o Professionele projectcoördinatie, met groot mandaat van het platform om te kunnen opereren.
- Bevorder en bewaak de drie O's in het Platform: onderwijs – ondernemers – overheid. Alleen een gezamenlijke, gecoördineerde aanpak sorteert effect.
- Leg – indachtig het vraaggestuurde karakter - prioriteit bij de onderwerpen waar de meeste behoefte en innovatiecapaciteit ligt. Dat leidt tot een min of meer natuurlijk gekozen profiel van het Platform, dat in elke regio een eigen invulling kan krijgen afhankelijk van de specifieke omstandigheden aldaar.
- Met betrekking tot de communicatie extern: bouw deze beheerst op, op basis van concrete en aansprekende resultaten (en niet op basis van veelbelovende, goedbedoelde intenties).
- Tot slot: van groot belang is een financieringsopzet die de ruimte biedt om een meerjarig programma uit te voeren, in plaats van kortcyclische, eenmalige projecten.

NADERE INFORMATIE

Naam van de organisatie

Platform Promotie Techniek Tilburg en omstreken
(www.index-tc.nl)

Adresgegevens contactpersoon good practice

Projectcoördinator
Fred de Bruijn
Hobéon Management Consult
Scheveningseweg 46
2517 KV Den Haag
T 070 – 3066800
F 070 – 3066870
E bruijn@hobeon.xs4all.nl

Nadere gegevens good practices

Op te vragen bij contactpersoon.

Opsteller good practice

Fred de Bruijn, in overleg met leden Platform